

Obsah

<i>Poznámka</i>	5
<i>Podíl členů autorského kolektivu a spolupracovníků na textu III. dílu</i>	6
<i>Zkratky a vysvětlivky k bibliografii</i>	10
HLEDÁNÍ CEST Z ODCIZENÉHO SVĚTA (<i>J. O. Fischer</i>)	13
Třicátá léta, boj proti fašismu, předzvěst katastrofy 15	
Inteligence a revoluční boj. J.-R. Bloch a jeho úsilí o novou estetiku	20
Úvod. Inteligence a revoluční boj. 20 — J.-R. Bloch (<i>V. Brett—J. O. Fischer</i>) 29: <i>Revue l'Effort</i> 30 — Poválečná Blochova esejistika 35 — Bloch romanopisec a dramatik 39 — Bloch a Československo 43	
Léon Moussinac 44 — Literární zájem o dělnické zápasy: Frévilleuv Těžký chléb 46 — Jean Cassou 48 — Guillouxova Černá krev 49 († <i>K. Růžička</i> za spolupráce <i>J. O. Fischera</i> aj.)	
Budovatel francouzsko-českých vztahů Fred Bérence (<i>D. Foršt</i>) 53	
„Populismus“ a jeho překonávání († <i>K. Růžička</i> aj. v redakci <i>J. O. Fischera</i>)	54
Teorie „populismu“ 54 — Skupina „proletářských spisovatelů“ 56 — Eugène Dabit, Tristan Rémy, Jean Prévost 60 — Jean Guéhenno 63 — André Chamson 64	
Revolta v metafyzickém pojetí: André Malraux (<i>Š. Povchanič</i>)	67
Východní momenty Malrauxovy koncepce lidského údělu 69 — Akce jako dočasné východisko z metafyzické úzkosti 69 — Lidský úděl 72 — Boj proti fašismu. Román <i>Naděje</i> 74 — Estetické spisy: umění jako „antiosud“. Antimemoáry 76	
Sebepřekonávání člověka ve službě celku: Saint-Exupéry (<i>Z. Stavínohová</i>)	78
Od Jižní pošty k posmrtné Citadele 80 — Saint-Exupéryho etika a styl 85	
Literatura na straně antihumanismu (<i>J. Binder</i> , † <i>K. Růžička</i> , <i>H. Vondrášková</i> v red. <i>J. O. Fischera</i>)	87
„Protiromantická“ oslava síly: Henry de Montherlant; Pierre Drieu la Rochelle, Robert Brasillach 87 — Literatura pohrdající člověkem: L.-F. Céline 91	
Literatura (k próze třicátých let)	95

Divadlo a drama v meziválečném období (†F. Götze a spoluprac.)	104
„Divadelní kartel“ 104 — Atmosféra meziválečného dramatu 109 — „Divadlo ticha“ 111 — H.-R. Lenormand a „drama vnitřních běsů“ 113 — Paul Raynal, Stève Passeur, Fernand Crommelynck 114 — Poetické divadlo 115 — Mravoličná kritika: Édouard Bourdet 116 — Marcel Pagnol 117 — „Lehká komedie“ 119	
Jean Giraudoux (†F. Götze ¹)	119
Giraudouxova próza 121 — Dramata 123	
Armand Salacrou (V. Stupka—†F. Götze ¹)	126
Ohlas francouzského dramatu a divadla meziválečného období u nás (†F. Götze—V. Cigerová) 129	
Literatura (k meziválečnému divadlu)	132

Současná literatura (po druhé světové válce)

Atmosféra poválečné literatury (J. O. Fischer)	139
Druhá světová válka a literatura 139 — Literární kritika a knižní trh 144 — Vládnoucí ideologická atmosféra 148	
Literatura	151
OD SURREALISMU K SKUTEČNÉMU SVĚTU	155
Odboj a změna funkce poezie (V. Cigerová)	155
Pojem „poezie odboje“ 156 — Obroda funkce poezie 158 — Odboj spisovatelů 159 — Sborníky odbojové poezie 164 — Les Lettres françaises 169 — Dědictví odbojové poezie 171	
Paul Éluard (V. Cigerová)	173
Mládí a spontánní mladistvá tvorba 174 — Dadaistické a surrealistické období 175 — Hledání smyslu života a poezie 178 — Odbojová poezie 180 — Poezie naděje a lásky 183 — Éluardovská etika a estetika 185 — České a slovenské ohlasy 190	
Aragon (V. Cigerová—H. Vondrášková ¹)	190
Vzpouza mladého básníka 191 — „Skutečný svět“ 196 — Odboj. Znovunalezení zpěvu 198 — Poválečná tvorba. Komunisté 201 — Aragonova koncepce realistického umění (J. O. Fischer) 203 — Životní retrospektiva a hledání identity 206 — Ohlas u nás 209	
Literatura	210
EXISTENCIALISMUS	217
Podněty a rozpory existencialismu v poválečné atmosféře 218 — Filozofická problematika existencialismu 220 — Existencialismus a literární tvorba 221 — Protikladnost existencialismu a materialistické dialektiky 223 (J. O. Fischer za přispění M. Tlustého)	

¹ Za redakční spolupráce J. O. Fischera.

Jean-Paul Sartre (<i>J. Minář</i> za spolupráce <i>J. O. Fischera</i>)	224
Filozofická východiska a základní sartrovské pojmy 227 — Sartre a marxismus 229 —	
Próza 231 — Dramatická tvorba 235 — Koncepce literatury 246 — Ohlas u nás 250	
Simone de Beauvoir (<i>H. Vondrášková</i>)	251
Violette Leducová 254	
Albert Camus (<i>V. Kubín¹</i>)	255
Camusova filozofie absurdity. Mýtus o Sisyfovi 257 — „Absurdní období“ Camusovy	
tvorby: <i>Cizinec</i> . <i>Caligula</i> 258 — Aktivní humanismus v <i>Moru</i> a jeho meze 262 —	
Problematicčnost Camusova pojetí „revolty“ 264 — Poslední hry a problémy Camusovy	
dramatické tvorby 267 — Doktrína a život. Povídky <i>Exil</i> a <i>království</i> 268	
<i>Literatura</i>	270
PRÓZA TVÁŘÍ V TVÁŘ POVÁLEČNÉ SKUTEČNOSTI (<i>J. O. Fischer a spolupracovníci²</i>)	277
Literární ovzduší a diskuse o románu 277 — Bezvýchodná samota jako norma 280 —	
Cesty k realismu dneška a problémy objektivizace umělecké metody 281	
Zkušenosti války a odboje	285
Bezprostřední svědectví. Lekce nerezignující solidarity 286 — Rozpory v hledání	
společného jmenovatele lidství: <i>Vercors</i> 291 — Drama humanistického činu: <i>Emmanuel</i>	
<i>Roblès</i> 296 — Svědomí tváří v tvář koloniální a atomové válce 300	
Koncepce socialistického realismu	307
Syntéza „románu“ a „historie“: <i>André Wurmser</i> 309 — <i>Pierre Courtade</i> 314 — <i>André</i>	
<i>Stil</i> 317 — Přístup k zobrazení dělnického prostředí 321 — <i>Elsa Trioletová</i> 324 —	
Silný jedinec a socialistické ideály: <i>Roger Vailland</i> 326	
Robert Merle	330
Romány 331 — Dramatická tvorba 337	
Román-mýtus, poetická próza, tradice surrealismu	339
Skepse filtrovaná jazykovým humorem: <i>Raymond Queneau</i> 339 — Román-mýtus:	
<i>Gracq</i> . <i>Leiris</i> 342 — Od surrealismu k nové mystice 346 — Fantastika a reálno. <i>Lim-</i>	
<i>bour</i> , <i>Peyre de Mandiargues</i> . Poetická próza 348 — <i>Boris Vian</i> 352	
Těžko prolomitelný kruh samoty	356
Metafyzika rezignující pasivity. Román křesťanského soucitu. <i>Jean Cayrol</i> 356 —	
Román citové analýzy 360 — Hledání cest k lidem a k současnému světu: <i>Pierre</i>	
<i>Gascar</i> 362 — <i>Roger Grenier</i> 365 — <i>Novelista Daniel Boulanger</i> 367	
Sociálně psychologický román a tradice naturalismu	368
Nové rysy a rozpory „sociálně psychologického románu“: <i>Hervé Bazin</i> 369 — <i>Ro-</i>	
<i>dinné románové cykly</i> (<i>Philippe Hériat</i> ; <i>Vialar</i> , <i>Druon</i> ; <i>Troyat</i>) 372 — Historický	
román 376 — Protimilitaristický román: válečná trilogie <i>Lanouxova</i> 377	

² K jednotlivým příspěvkům viz podrobněji v seznamu spoluautorů na str. 6—9.

„Román formování“. Mladý člověk v reálném světě	382
Georges-Emmanuel Clancier 383 — Bernard Clavel 386 — Robert Sabatier 390 — Sati- rická konfrontace 392 — Mladý člověk ve „spotřební společnosti“ 394	
Proti jednostrannosti francouzské literární atmosféry	396
Drsná životní zkušenost: G. Arnaud, Lanzmann, Hougron aj. 397 — Současný svět ob- rážející se v životě krajů. Pierre Gamarra 401 — Vypravěč reálných příběhů J.-P. Chab- rol 406 — Umění vyrůstající z reportáže (Tradice Tharaudů; J. Kessel; Pozner aj.) 410	
Okázalá únava z angažovanosti	416
Literatura „husarů“ 416 — Dobový ohlas děl Françoise Saganové 420	
Ztráta komunikace, rozbití románu	422
Atmosféra diskusí o románu, literatuře a jazyku 423 — „Aliteratura“ 424 — Zoufalství z absolutní ztráty hodnot: Samuel Beckett 425 — Tzv. „nový román“ (N. Sarrau- tová, Robbe-Grillet, Butor, C. Simon) 428 — M. Durasová 443 — Skupina Tel Quel 445 — J.-M. G. Le Clézio 448	
Tradice a současnost humoru. Humor, satira a tragika v absurdním světě	450
Francouzská literární tradice a žánr detektivky	456
Předhistorie žánru 457 — Detektivní, gangsterský a špionážní román 459 — Georges Simenon 460	
Vědeckofantastická próza	462
Tradice a přítomnost žánru 462 — Předchůdci 464 — „Vědeckofantastický román atomového věku“ 465 — Pierre Boulle 467	
<i>Literatura (k poválečné próze)</i>	<i>469</i>
PROBLÉMY A VÝVOJOVÉ TENDENCE LITERÁRNÍ KRITIKY (J. O. Fischer)	501
Dvojitá reakce proti pozitivismu, nedialekticky „dvojozměrná“ optika buržoazní kri- tiky 501 — Nemarxistické literárněhistorické bádání 504	
Marxistická kritika a literární historie	509
Rozvoj marxistického literárněkritického myšlení 509 — Protimarxisticky revizionis- tické tendence 516 — Některé filozofické problémy 518 — Nakladatelství, časopisy a marxistická badatelská střediska 521 — První francouzský pokus o literárněhistori- ckou syntézu na marxistickém základě 524 — Marxistická kritika kritiky. Metodo- logické výhledy 529	
Tzv. „nová kritika“ (J. O. Fischer za spolupráce J. Štěpánkové a A. Zatloukala)	531
Gaston Bachelard. Intuitivistická „tematická kritika“ 534 — Kritika psychoana- lytická. Mauronova „psychokritika“ 540 — „Ideologická móda“ strukturalismu. Ro- land Barthes 544 — Sociologicky orientovaný „genetický strukturalismus“: Lucien Goldmann 556	
<i>Literatura</i>	<i>560</i>

POEZIE	570
Poezie a čtenáři 570 — Tradice a tendence 572 (<i>J. O. Fischer</i> za přispění <i>Š. Povchaniče</i>)	
Saint-John Perse (<i>Š. Povchanič</i>)	575
Témata a knihy 576 — Poetika 582	
Henri Michaux (<i>J. Štěpánková</i>)	585
René Char (<i>A. Zatloukal</i>)	591
Historie a mýtus (<i>S. I. Velikovskij—M. Vaksmacher</i> ³)	594
Křesťanská mytologie 595 — Tragický stoicismus bez boha: André Frénaud 598 — Poezie metafyziky bytí a smrti: Yves Bonnefoy 602	
„Poezie kapek rosy“. Přínos mimopařížských literárních center (<i>S. I. Velikovskij— M. Vaksmacher</i> ³)	603
„Rochefortská škola“. R.-G. Cadou 603 — Další básníci 606	
Jacques Prévert (<i>V. Cigerová—S. Corduasová</i>)	611
Objektivizující charakter Prévertovy poezie 614	
Literární píseň a „zpívaná poezie“ (<i>J. Ruběš</i> za spolupráce <i>J. O. Fischera</i>)	618
Georges Brassens 622 — Léo Ferré 625 — Jacques Brel 627 — Jean Ferrat 630	
„Cílem poezie musí být praktická pravda“ (<i>S. I. Velikovskij, V. Stupka</i> za red. spolupráce <i>J. O. Fischera</i>)	634
Jean Marcenac, Jacques Gaucheron a další 634	
„Předmětná poezie“. Guillevic (<i>Š. Povchanič</i>)	640
Guillevic 640 — Věci a lidé v Guillevicově pojetí 643 — Francis Ponge 646	
<i>Literatura</i>	647
POVÁLEČNÉ DIVADLO A JEHO KOŘENY (<i>J. O. Fischer</i> a spolupracovníci)	658
Situace poválečné dramatické tvorby	658
Organizační struktura francouzského divadelnictví. Zápas o „decentralizaci“ 659 — Dramatičtí autoři a dovolené meze 661 — Tradice a podněty 664	
Vývojové etapy a tendence	668
Zárodky poválečných přeměn 668 — Drama po osvobození a ve znamení existencialismu 670 — Jean Anouilh 676 — Anachronický neoklasicismus dramatické tvorby Montherlantovy 683 — Scénicky úspěšné komedie 684 — Poetické divadlo: G. Schéhádé 686	
Divadelnictví v odporu k zaběhaným praktikám	687
Ohlas a vliv koncepcí Antonina Artauda 688 — Jean Vilar 693 — Roger Planchon a někteří další divadelníci „decentralizace“ 698	

³ V překladu a za redakční spolupráce
J. O. Fischera.

Divadlo absurdity	702
Dramatická tvorba Samuela Becketta 705 — Eugène Ionesco a jeho „antidivadlo“ 710 — Fernando Arrabal 715 — Existenciální vize zla: Jean Genet 715 — Reakce proti absurditě v jejím rámci: François Billeltdoux 718	
„Angažovaná avantgarda“	719
Arthur Adamov 721 — Armand Gatti 729 — Gabriel Cousin 736 — Michel Vinaver 738	
Ohlas poválečného francouzského divadla a dramatu u nás	741
Literatura	743

Dodatek:

**Základní informace o jiných
národních literaturách
ve francouzském jazyce**

Belgie (<i>J. Fryčer pro 19., K. Livanský 20. století</i>)	758
Historický vývoj Belgie 758 — Romantismus v Belgii 759 — Vyvrcholení národních a realistických tradic: Charles De Coster 760 — „Mladá Belgie“ 762 — Souhrnný pohled na belgickou literaturu 20. století 765	
Švýcarsko (<i>O. Novák¹</i>)	773
Lucembursko (<i>O. Novák¹</i>)	778
Francouzská kanadská literatura (<i>E. Janovcová</i>)	781
Arabské národy severní Afriky (<i>J. Petrová-Čermínová</i>)	791
Alžírsko 791 — Maroko a Tunisko 794 — Egypt 795	
Africké země jižně od Sahary (Černá Afrika a Madagaskar) (<i>J. Ortová</i>)	797
Černá Afrika: Senegal 799, Kamerun 802, Guinea 803, Pobřeží slonoviny 804, Beninská lidová republika 804, Mali 805, Zaírsko 805, Konžská lidová republika 805 — Madagaskar 806	
Antily (Haiti, Martinique aj.) (<i>J. Ortová za spolupráce J. Beránkové¹</i>)	807
Haiti 807 — Martinique, Guadeloupe, Guayana 809	
Literatura	812